

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України від 11.07.2019 № 975) www.economy.nayka.com.ua | № 10, 2021 | 28.10.2021 р.

DOI: [10.32702/2307-2105-2021.10.85](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.10.85)

УДК 657.1:3331.1

*В. В. Покинъчерета,
к. е. н., доцент, доцент кафедри обліку та оподаткування,
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ, м. Вінниця
ORCID ID: 0000-0003-2734-8667*

*К. В. Копняк,
старший викладач кафедри економічної кібернетики та інформаційних систем,
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ, м. Вінниця
ORCID ID: 0000-0003-0618-0359*

ОБЛІКОВО-ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОРПОРАТИВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ БІЗНЕСУ

*V. Pokynchereda
PhD in Economics, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Accounting and Taxation,
Vinnitsia Institute of Trade and Economics of KNUTE, Vinnitsia*

*К. Копняк
Senior Lecturer of the Department of Economic Cybernetics and Information Systems,
Vinnitsia Institute of Trade and Economics of KNUTE, Vinnitsia*

ACCOUNTING AND INFORMATION SUPPORT OF CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY

У статті розглянуто сутність та наведено змістовне наповнення поняття «соціальна відповідальність бізнесу», обґрунтовано важливість ведення соціально відповідальної діяльності для забезпечення успішності та ефективності бізнесу. Встановлено, що ведення соціально відповідальної діяльності створює для компанії передумови для нарощування темпів економічного зростання, поліпшення ділової репутації та лояльності клієнтів, підвищення продуктивності праці та конкурентоспроможності продукції. Для оцінювання соціально відповідальної діяльності та відображення її результатів в обліковій системі компанії запропоновано систему показників: показники соціальної відповідальності компанії перед працівниками, показники участі компанії в захисті та охороні навколишнього природного середовища та показники залучення компанії до життя громадськості. З метою генерування обліковою системою повного та достовірного інформаційного забезпечення корпоративної соціальної відповідальності бізнесу запропоновано обліковувати понесені соціальні витрати компанії на окремому синтетичному рахунку, а представлення даних про результати соціально відповідального ведення бізнесу в окремих звітних формах уможливить надання інформації усім зацікавленим сторонам для прийняття рішень.

In the article was examined the essence and provided the content of the definition of «corporate social responsibility» as a concept, encourages business entities to take into account the interests of society, taking responsibility for the impact of the results of their activities on consumers, stakeholders, employees, society and the environment. The importance of conducting a socially responsible business for ensuring the success and efficiency of entrepreneurial activity has been substantiated. It was found that conducting socially responsible activities creates the preconditions for the company to increase the rate of economic growth, improve business reputation and customer loyalty, increase labor productivity, quality and competitiveness of products. It has been substantiated that the construction of an appropriate system of accounting and reporting of socially responsible activities of an enterprise involves setting a goal, defining objectives, defining a range of subjects, identifying a subject and objects. It was found that the primary task in assessing the socially responsible activities of the company and displaying the results of such activities in accounting is to determine the system of indicators that can be grouped into indicators of social responsibility to employees (ensuring social and domestic problems of employees, ensuring the health of employees, professional development of employees, recreation and entertainment, labor motivation), indicators of the company's participation in environmental protection (implementation of environmental projects, greening production, development of environmental awareness) and indicators of the company's involvement in society (participation in solving urgent problems of the population, participation in charitable and social projects etc.). In order to form complete and reliable information support for corporate social responsibility of business, it was proposed to take into account the incurred social expenses of the company on a separate synthetic account «Social expenses» and also justified the need to summarize the results of socially responsible activities of the company in separate reporting forms in order to provide information to all stakeholders for decision making.

Ключові слова: корпоративна соціальна відповідальність; соціальний облік; соціальна звітність; нефінансова звітність; сталий розвиток.

Keywords: corporate social responsibility; social accounting; social reporting; non-financial reporting; sustainable development.

Постановка проблеми. Багато років поспіль успішність ведення бізнесу оцінювалася виключно на основі фінансових та економічних показників, зокрема прибутковості, рентабельності, платоспроможності тощо. Втім, останнім часом в світлі посилення тенденцій до гуманізації глобальних соціально-економічних відносин відбувається переосмислення та розширення критеріїв такої оцінки. Дедалі частіше увага державних органів та усієї громадськості акцентується на економічному, соціальному та екологічному впливах бізнесу на суспільство та навколишнє середовище, створення передумов для забезпечення сталого розвитку суб'єктів господарювання та суспільства в цілому. Тобто ведення соціально відповідального бізнесу є важливим чинником успішності ведення підприємницької діяльності, а соціальний облік стає одним із складових елементів інформаційного забезпечення управління сучасним підприємством, покликаний генерувати повне, достовірне та об'єктивне інформаційне забезпечення прийняття управлінських рішень в контексті забезпечення цілей та стратегії сталого розвитку. З огляду на це, питання формування адекватного обліково-інформаційного забезпечення ведення соціально відповідального бізнесу є актуальним та потребує свого вирішення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням теоретичних, організаційно-методичних та практичних аспектів соціального обліку в контексті забезпечення формування достовірного, повного та неупередженого інформаційного забезпечення в цілях управління сталим розвитком займалося багато вітчизняних вчених-обліковців, зокрема: О. Будько [1], І. Годнюк [2], В. Дерій, І. Жиглей, С. Король [3], С. Левицька [4], Н. Пилипів [5], Н. Правдюк [6], І. П'ятничук [5], О. Руденко [7], Н. Семенишина [2] та ін. Теоретичні та практичні основи соціального аудиту в контексті посилення вимог до соціальної відповідальності держави, бізнесу та громадянського суспільства висвітлені у праці С. Ковальчук, В. Покиньчереда та О. Откаленко [8]. Серед іншого заслугою вчених-обліковців є формування в сучасній економічній науці теоретичних основ та методологічних положень бухгалтерського обліку на засадах соціальної відповідальності, розроблення методичних підходів до відображення даних соціального обліку у нефінансовій звітності тощо. Втім, теоретичні та організаційно-методичні положення ведення соціального обліку та складання соціальної звітності в контексті забезпечення інформаційних потреб менеджменту підприємства, органів державної влади

та громадськості при прийнятті ними рішень залишаються недостатньо вивченими, потребують систематизації та узагальнення.

Формулювання цілей статті. Мета дослідження полягає в удосконаленні організаційно-методичних та практичних аспектів формування облікової інформації в контексті забезпечення управління соціально відповідальним бізнесом.

Виклад основного матеріалу дослідження. Відповідно до стратегії сталого розвитку України [9] визначальними напрямками та пріоритетами розвитку нашої держави на період до 2030 року серед іншого є: сприяння поступальному, всеохоплюючому та сталому економічному зростанню, повній і продуктивній зайнятості та гідній праці для всіх; забезпечення відкритості, безпеки та екологічної стійкості населених пунктів; сприяння побудові миролюбного й відкритого суспільства в інтересах сталого розвитку, забезпечення доступу до правосуддя для всіх і створення ефективних, підзвітних та заснованих на широкій участі інституцій та ін. Тобто нормативний документ визначає глобальні цілі сталого розвитку та результати їх адаптації у вітчизняних реаліях, які можуть бути досягнуті за умови злагодженої співпраці органів державної влади, суб'єктів підприємницької діяльності та суспільства в цілому [10, с. 262].

Соціальна відповідальність бізнесу – це концепція, що заохочує суб'єктів підприємницької діяльності враховувати інтереси суспільства, беручи на себе відповідальність за вплив результатів своєї діяльності на споживачів, стейкхолдерів, працівників, громаду та навколишнє середовище. Відтак базові показники соціальної відповідальності бізнесу мають бути інтегровані для усіх суб'єктів, контролюватись не тільки органами державної влади, а й громадськістю [4, с. 256].

Концепція соціально відповідального бізнесу реалізується через ведення соціально відповідальної діяльності. Так, дослідження показують, що підприємства різних сфер діяльності, які застосовують практику соціально відповідального бізнесу діють ефективніше – існує позитивний зв'язок між соціально відповідальним бізнесом та фінансовою ефективністю компанії. Така позитивна залежність реалізується завдяки вмілому використанню інструментів управління соціально відповідального бізнесу, серед яких виділяють соціальні інвестиції, соціальне партнерство, корпоративні комунікації та соціальну звітність [1, с. 35].

Ведення соціально відповідальної діяльності створює компанії передумови для нарощування прибутків, збільшення обсягів продажу та прискорення темпів економічного зростання, поліпшення ділової репутації та лояльності клієнтів, підвищення продуктивності та ефективності праці, якості й конкурентоспроможності продукції. Підтвердженням цього є дані дослідження компанії Your Cause в області соціальної відповідальності бізнесу, згідно з яким 66% споживачів готові платити більше за товари підприємств, діяльність яких відповідає концепції сталого розвитку; у соціально відповідальних компаній продуктивність праці зростає на 13%; у підприємств, які впроваджують програми корпоративної соціальної відповідальності на 50% зменшується плинність кадрів і відповідно зростає лояльність персоналу [7].

Зазначене вище обумовлює необхідність формування обліково-інформаційної системи підприємства, здатної генерувати інформацію про участь господарюючих суб'єктів в тих або інших соціальних проектах, нести пов'язані з цим соціальні витрати, а також відображати вплив таких соціальних ініціатив на їх фінансово-господарську діяльність.

Протягом останнього десятиліття облік соціальної відповідальності бізнесу набув значного розвитку, став стратегічного орієнтованим. Водночас раніше він розглядався переважно як благодійна діяльність, що має на меті формування позитивного іміджу підприємства. На сьогодні спостерігається тенденція щодо впровадження підприємствами стратегій, пов'язаних з розвитком людських ресурсів, освоєнням нових ринків збуту продукції, захистом довкілля та охороною навколишнього середовища, участю в реалізації проектів соціального спрямування, благодійністю. З огляду на це, виникає потреба в зборі релевантної інформації та її використання в процесі розробки, прийняття та реалізації управлінських рішень.

Таким чином, корпоративна соціальна відповідальність – це термін, що має різні інтерпретації, переважно описується як модель «чотирьох складових» для обліку і звітування про діяльність з корпоративної соціальної відповідальності:

- громада (як діяльність компанії впливає на громади, в яких вона функціонує);
- екологічні заходи (як дії компанії впливають на навколишнє середовище);
- етика та управління ризиками (як діяльність компанії впливає на її майбутній добробут і фінансову стійкість);
- управління людськими ресурсами (як політика компанії впливає на співробітників та партнерів) [6, с. 93].

Виходячи з вищенаведеного, під облік соціально відповідальної діяльності бізнесу необхідно розуміти процес відображення в системі бухгалтерського обліку та звітності інформації про участь підприємства у реалізації різного роду програм і проектів, спрямованих на вирішення соціально-економічних, екологічних та інших нагальних проблем суспільства.

Побудова належної системи бухгалтерського обліку та звітності соціально відповідальної діяльності підприємства передбачає постановку мети, визначення завдань, окреслення кола суб'єктів, ідентифікацію предмету та об'єктів (рис. 1).

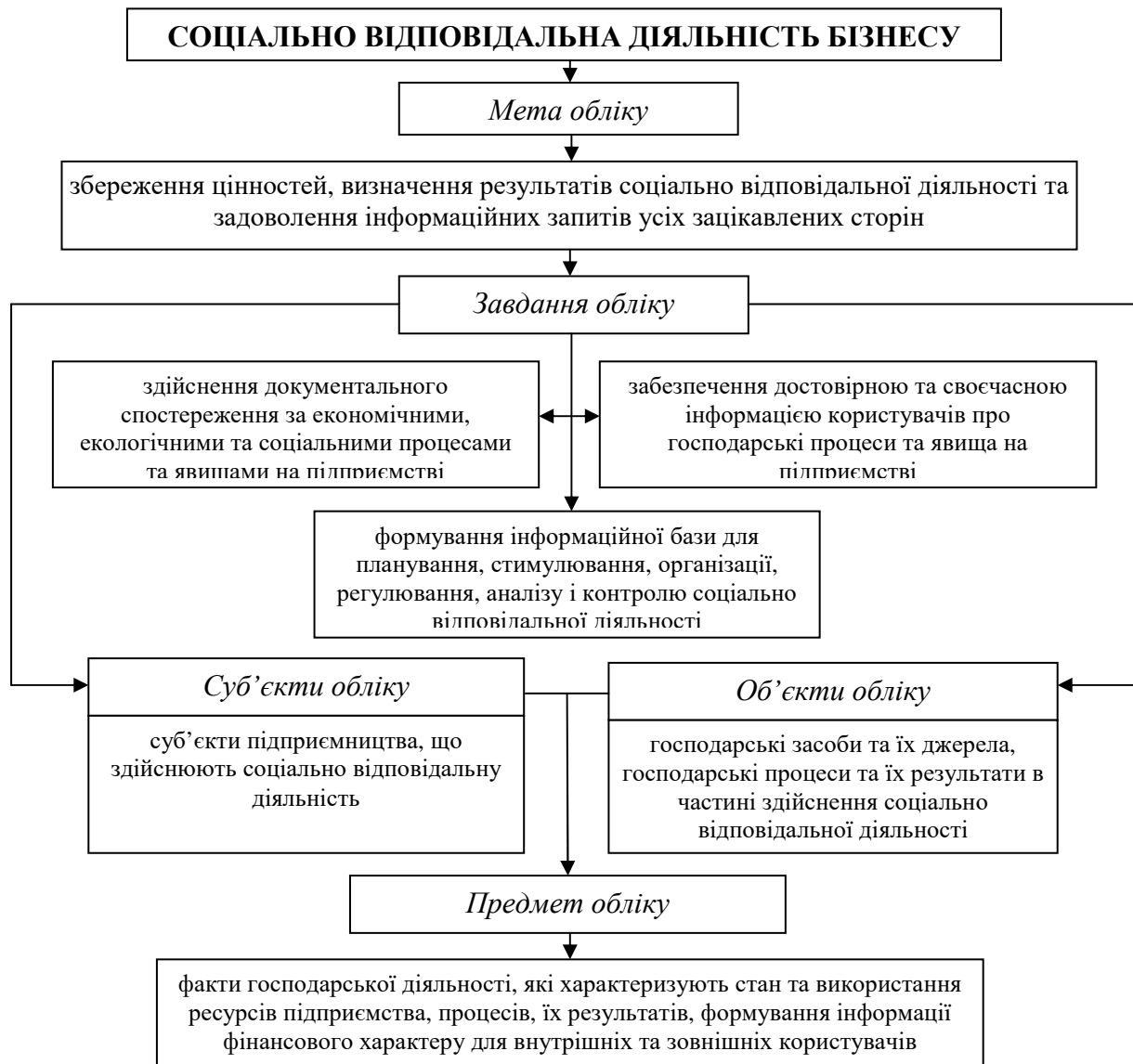

Рисунок 1. Система обліку соціально відповідальної діяльності бізнесу

Джерело: сформовано авторами на основі [1, с. 35-36; 10, с. 264]

Щодо практичного втілення ідеї корпоративної соціальної відповідальності бізнесу в систему бухгалтерського обліку та звітності підприємства, то однією з перших концепцій соціального обліку в своїй діяльності застосувала Американська консалтингова фірма АВТ Associates, яка в 1970 р. перевірила свої попередні річні фінансові звіти в розрізі таких питань: продуктивність праці, внесок в підвищення рівня знань, вплив діяльності фірми на сферу зайнятості, охорону здоров'я, освіту і саморозвиток, фізичне виховання, транспортне забезпечення, організація вільного часу, вплив діяльності фірми на навколишнє середовище. Через ці показники, оприлюднені у фінансовій звітності, робилась спроба визначити соціальний вплив компанії [4, с. 257].

З огляду на вищенаведене, першочерговим завданням під час оцінювання соціально відповідальної діяльності підприємства є визначення системи показників, за якими можна проаналізувати рівень його активності у вирішенні важливих суспільних питань, проблем екологічного спрямування, соціально-побутових потреб працівників тощо. Ці показники доцільно згрупувати на показники соціальної відповідальності перед працівниками, показники участі в захисті та охороні навколишнього природного середовища, показники залучення компанії до життя громадськості (участь у вирішенні нагальних проблем громадськості, участь у благодійних та соціальних проектах тощо) (табл. 1).

Таблиця 1.
Показники оцінки соціально відповідальної діяльності підприємства

Показники соціальної відповідальності компанії перед працівниками	Показники участі компанії в захисті та охороні навколишнього природного середовища	Показники залучення компанії до життя громадськості
<i>Забезпечення соціально-побутових потреб</i>	<i>Впровадження екологічних проєктів</i>	
<ul style="list-style-type: none"> - кількість працівників у черзі на відомче житло; - витрати на придбання відомчого житла; - витрати на компенсацію оренди житла; - витрати на компенсацію послуг зв'язку та інших витрат працівників; - виплата матеріальної допомоги; - коефіцієнт плинності кадрів 	<ul style="list-style-type: none"> - витрати на створення та впровадження інноваційних ресурсозберігаючих технологій; - витрати на переробку та утилізацію промислових відходів; - витрати на технічну модернізацію; - витрати на впровадження проєктів з розвитку альтернативної енергетики тощо 	<ul style="list-style-type: none"> - кількість укладених договорів із партнерами про вирішення нагальних соціальних та екологічних проблем; - витрати на вирішення нагальних соціальних та екологічних проблем; - витрати на благодійну допомогу; - витрати на соціальні інвестиції;
<i>Забезпечення здоров'я працівників</i>	<i>Екологізація виробництва</i>	
<ul style="list-style-type: none"> - витрати на охорону праці та техніку безпеки; - витрати на медичне страхування працівників; - кількість виробничих травм; - витрати на санаторно-курортне забезпечення; - кількість днів непрацездатності; - витрати на спортивне оздоровлення працівників; - кількість днів професійних захворювань 	<ul style="list-style-type: none"> - витрати на створення та впровадження маловідходних та безвідходних виробництв; - рівень використання відновлювальних джерел енергії у виробничому процесі; - рівень викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря; - рівень матеріаломісткості та матеріаловіддачі виробництва; - витрати на переробку та утилізацію відходів виробництва; - рівень переробки та повторного використання відходів власного виробництва тощо 	<ul style="list-style-type: none"> - витрати на спонсорську допомогу; - витрати на сплату штрафів за забруднення навколишнього середовища та порушення іншого законодавства; - витрати на сплату податків; - кількість зайнятих працівників за категоріями (молодь, люди з інвалідністю та ін.); - витрати на благодійний маркетинг; - витрати на соціально відповідальний маркетинг; - витрати на покриття грантів у сфері розвитку громадянського суспільства, покращення життя населення країни, вирішення екологічних проблем тощо; - участь в програмах з розвитку місцевих громад; - наявність сайту компанії з інформацією про заходи в соціальній сфері; - наявність корпоративного кодексу компанії; - складання та подання соціальної звітності тощо
<i>Професійний розвиток працівників</i>		
<ul style="list-style-type: none"> - кількість працівників, які пройшли підвищення кваліфікації; - кількість працівників, які пройшли навчання; - витрати на підвищення кваліфікації працівників; - витрати на навчання працівників; - кількість працівників з вищою освітою 		
<i>Відпочинок та розваги</i>	<i>Розвиток екологічної свідомості</i>	
<ul style="list-style-type: none"> - витрати на оплату туристичних поїздок; - витрати на оплату корпоративних заходів; - витрати на придбання подарунків; - витрати на культурно-масові заходи (похід в театр, кінотеатр тощо) 	<ul style="list-style-type: none"> - витрати на проведення заходів з розвитку екологічної культури та виховання екологічної свідомості працівників; - витрати на створення та впровадження концепції «зеленого офісу» тощо 	
<i>Мотивація праці</i>		
<ul style="list-style-type: none"> - середня заробітна плата за категоріями працівників; - разові преміальні виплати; - оплата додаткових відпусток; - витрати на внески до недержавних пенсійних фондів 		

Джерело: сформовано авторами з використанням [4]

Сьогодні інформація про понесені соціальні витрати підприємства формується в бухгалтерському (фінансовому та управлінському) й статистичному обліку. Так, облік соціальних зобов'язань, резервів та витрат соціального спрямування ведеться на підприємстві на різних рахунках (23 «Виробництво», 47 «Забезпечення майбутніх витрат і платежів», 66 «Розрахунки за виплатами працівникам», 91 «Загальновиробничі витрати», 92 «Адміністративні витрати», 93 «Витрати на збут», 94 «Інші операційні витрати» тощо). Крім того, законодавчо запропоновані форми фінансової звітності через свою фіскальну спрямованість, законсервованість є інформаційно знеціненими, звітність фактично не розкриває результати ведення соціально відповідальної діяльності. Розосередженість інформації про понесені соціальні витрати в трьох видах обліку, на різних

синтетичних рахунках і субрахунках та відсутність порядку відображення інформації про корпоративну соціальну відповідальність у звітних формах створює перешкоди у своєчасному формуванні обліково-інформаційної бази, що значно ускладнює, а інколи унеможлиблює оперативне прийняття рішень. У зв'язку з цим постає об'єктивна необхідність в розробці окремої звітної форми, окремого розділу Приміток до річної фінансової звітності або окремого розділу інтегрованої звітності, в яких розкривалася б інформація про соціальну відповідальність компанії перед працівниками, участь компанії в захисті та охороні навколишнього природного середовища, участь підприємства у вирішенні суспільних проблем загалом.

Для формування узагальненої інформації про понесені соціальні витрати підприємства пропонуємо використовувати синтетичний рахунок 86 «Соціальні витрати» 8 класу «Витрати за елементами», до якого доцільно відкривати субрахунками відповідно до виокремлених вище показників соціально відповідальної діяльності підприємства, що дасть змогу оперативно та в повному обсязі формувати інформаційне забезпечення про корпоративну соціальну відповідальність та інформувати про це усіх зацікавлених сторін (покупців, постачальників, органи державної влади, громадськість тощо).

Схематично процес відображення соціальних витрат в системі рахунків бухгалтерського обліку з використанням рахунків класу 8 «Витрати за елементами» представлено на рис. 2.

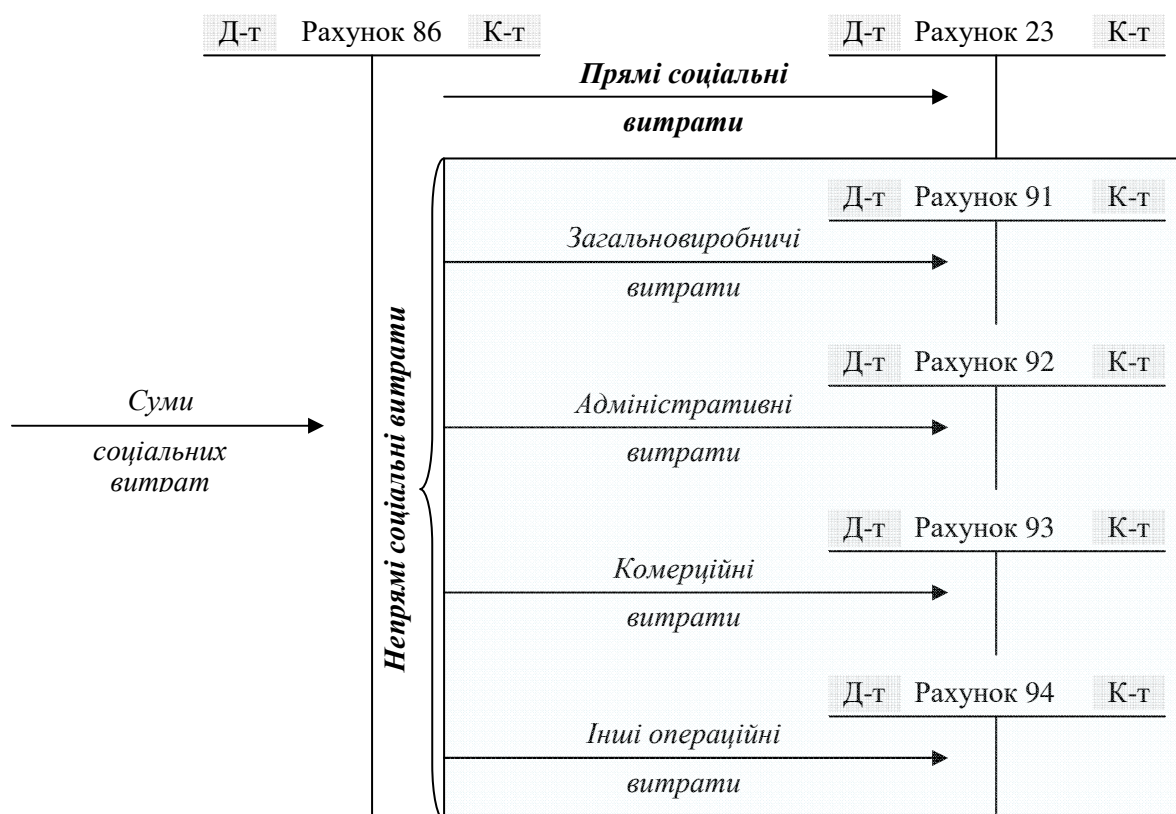

Рисунок 2. Рекомендований порядок відображення в системі бухгалтерського обліку підприємства соціальних витрат

Джерело: сформовано авторами

Узагальнення інформації про понесені витрати в межах соціально відповідальної діяльності підприємства на окремому рахунку бухгалтерського обліку дасть змогу систематизувати дані в необхідному для користувачів аналітичному розрізі та представляти інформацію у формах нефінансової звітності, що сприятиме популяризації компанії, формування її позитивного суспільного іміджу.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Соціально відповідальну діяльність можна визначити як діяльність суб'єктів господарювання, що спрямована на вирішення важливих економічних, екологічних і соціальних проблем суспільства. Ведення соціально відповідального бізнесу потребує побудови належної системи бухгалтерського обліку та звітності, яка передбачає визначення мети, завдань, предмету, об'єктів та суб'єктів обліку. Реалізація такої системи бухгалтерського обліку уможливило генерування релевантної інформації про соціально відповідальну діяльність бізнесу в інтересах усіх груп зацікавлених сторін та створює передумови для узагальнення, систематизації та представлення цієї інформації у формах соціальної звітності підприємства. Реалізація запропонованих пропозицій щодо облікового відображення соціально відповідальної діяльності та її результатів дасть змогу узагальнювати інформацію в необхідному аналітичному розрізі, формувати звітну інформацію компанії та інформувати зацікавлених сторін про корпоративну соціальну відповідальність.

Список літератури.

1. Будько О.В. Облік соціальної відповідальності діяльності як інформаційна основа управління сталим розвитком. *Інвестиції: практика та досвід*. 2016. № 20. С. 33-38.
2. Годнюк І.В., Семенишена Н.В. Соціальний облік та звітність, як інструменти соціальної відповідальності. *Подільський вісник: сільське господарство, техніка, економіка*. 2017. Випуск 26. С. 131-140.
3. Король С.Я. Соціальна відповідальність бізнесу: теорія та методологія обліку: монографія. Київ: КНТЕУ, 2016. 416 с.
4. Левицька С.О. Соціальний облік: методичний підхід та організаційне забезпечення. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. 2014. № 797. С. 255-262.
5. Пилипів Н.І., П'ятничук І.Д. Необхідність побудови обліково-інформаційного забезпечення соціальної відповідальності бізнесу. Актуальні проблеми обліково-аналітичного забезпечення в умовах переходу до Індустрії 4.0: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 26-27 березня 2020 року. Рівне: НУВГП, 2020. С. 151-154.
6. Правдюк Н.Л. Соціальні аспекти бухгалтерського обліку. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2017. № 12. С. 91-101.
7. Руденко О. В., Кондратюк О. М., Горева А. С. Соціальна відповідальність бізнесу: сутність, обліковий аспект та нефінансова звітність. *Ефективна економіка*. 2020. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8385> (дата звернення: 10.10.2021). DOI: 10.32702/2307-2105-2020.11.102.
8. Ковальчук С. П., Покинчерета В. В., Откаленко О. М. Концептуальні підходи до трактування сутності соціального аудиту витрат. *Ефективна економіка*. 2019. № 4. – URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6989> (дата звернення: 10.10.2021). DOI: 10.32702/2307-2105-2019.4.38.
9. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року: Указ Президента України від 30.09.2019 № 722/2019. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/7222019-29825> (дата звернення: 10.10.2021).
10. Покинчерета В.В. Соціальна відповідальність бізнесу: обліково-теоретичний аспект. Перспективи розвитку фінансово-економічного простору України: Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м. Вінниця, 08-09 квітня 2020 р.). Тернопіль: Крок, 2020. Т.1 Ч.1. С. 262-265.

References.

1. Budko, O. (2016), "Accounting for socially responsible activities as an information basis for sustainability management company", *Investytsiyyi: praktyka ta dosvid*, vol. 20, pp. 33–38.
2. Hodniuk, I.V. and Semenyshena, N.V. (2017), "Social accounting and reporting as tools of social responsibility". *Podilskyi visnyk: silske hospodarstvo, tekhnika, ekonomika*. vol. 26. pp. 131-140.
3. Korol, S.Ya. (2016), *Sotsialna vidpovidalnist biznesu: teoriia ta metodolohiia obliku: monografiia* [Social responsibility of business: theory and methodology of accounting: monograph], KNTEU, Kyiv, Ukraine.
4. Levytska, S.O. (2014), "Social accounting: methodological approach and organizational support", *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politekhnika»*. *Menedzhment ta pidpriemnytstvo v Ukraini: etapy stanovlennia i problemy rozvytku*. vol. 797. pp. 255-262.
5. Pylypiv, N.I. and Piatnychuk I.D. (2020), "The need to build accounting and information support for corporate social responsibility", *Materialy Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii*, [Materials of the International scientific-practical conference], *Mizhnarodna naukovo-praktychna konferentsiia "Aktualni problemy oblikovo-analitychnoho zabezpechennia v umovakh perekhodu do Industrii 4.0"* [The International Scientific and Practical Conference "Actual problems of accounting and analytical support in the conditions of transition to Industry 4.0"], National University of Water and Environmental Engineering, Rivne, Ukraine, pp. 151-154.
6. Pravdiuk, N.L. (2017). "Social aspects of accounting", *Ekonomika, finansy, menedzhment: aktualni pytannia nauky i praktyky*. vol. 12. pp. 91-101.
7. Rudenko, O., Kondratiuk, O. and Horieva, A. (2020), "Business social responsibility: essence, accounting aspect and non-financial statements", *Efektynva ekonomika*, vol. 11, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8385> (Accessed 11 Oct 2021). DOI: 10.32702/2307-2105-2020.11.102.
8. Kovalchuk, S. P., Pokynchereta, V. V. and Otkalenko, O. M. (2019), "Conceptual approaches to the interpretation of the essence of social audit of costs", *Efektynva ekonomika*, vol. 4, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6989> (Accessed 11 Oct 2021). DOI: 10.32702/2307-2105-2019.4.38.
9. The President of Ukraine (2019), Presidential Decree "On the Sustainable Development Goals of Ukraine until 2030", available at: <https://www.president.gov.ua/documents/7222019-29825> (Accessed 12 Oct 2021).
10. Pokynchereta, V.V. (2020), "Corporate social responsibility: accounting and theoretical aspect", *Zbirnyk materialiv Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii* [Proceedings of the International Scientific and Practical Conference], *Mizhnarodna naukovo-praktychna konferentsiia "Perspektyvy rozvytku finansovo-ekonomichnoho prostoru Ukrainy"* [The International Scientific and Practical Conference "Prospects for the development of the financial and economic space of Ukraine"], West Ukrainian National University, Ternopil, Ukraine, 262-265.